

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی
مدیریت امور نخبگان و دانشجویان استعداد درخشان

هفدهمین المپیاد علمی دانشجویان علوم پزشکی سراسر کشور
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

شيوه نامه حيطه استدلال باليني

۱۴۰۴

تهيه و تنظيم: كمیته علمی حیطه استدلال بالینی هفدهمین المپیاد دانشجویان علوم پزشکی کشور

مقدمه

در حال حاضر برگزاری آزمونهای سرنوشت ساز مقاطع بالینی به روش چندگزینه ای کمی نگر و متکی بر محفوظات و آزمون های شبه آسکی می باشد که اکثراً به منظور ارزیابی دانش و مهارت های فراگیران بوده و قادر به ارزیابی صلاحیت بالینی و توانایی استدلال بالینی فراگیر نمی باشند. یکی از اهداف مهم آموزش پزشکی، آموزش نحوه تفکر و استدلال کردن در تصمیم گیری های بالینی است. ارزیابی با آزمون های استدلال بالینی یکی از روش های بسیار خوب برای ارزیابی مهارت طبابت است و از این رو جایگاه ویژه ای دارد. برای ارزیابی حیطه استدلال بالینی آزمون های مختلفی طراحی شده است که شامل PMP, CRP, KF, SC, Puzzle و سناریو نویسی می باشد. در سالهای اخیر این نوع آزمون های پیشرفته به منظور ارزیابی مهارت استدلال بالینی و حل مساله فراگیران و نیز گسترش این تفکر در فراگیران دانشگاه های پزشکی سراسر کشور استفاده می شود. یکی از هدف مهم برگزاری آزمون استدلال بالینی المپیاد، آموزش و رواج دادن این روش از ارزیابی در فراگیران سراسر کشور می باشد.

همچنین با توجه به کاهش آهنگ رشد جمعیت ایران و نگرانی از پیری جمعیت، توقف سیاست کنترل جمعیت، رشد موالید و افزایش فرزندآوری در اولویت های کشور و از جمله وزرات بهداشت قرار گرفته است. در همین راستا هفدهمین دوره المپیاد حیطه استدلال بالینی با موضوع "**سلامت باروری و صیانت جمعیت با رویکرد شناسایی و درمان اختلالات باروری**" برگزار می شود و لذا مباحثی همچون، **پیشگیری و مدیریت ناباروری، ارتقای سلامت مادران و ارتقای رشد و تکامل همه جانبه کودکان** در اولویت این آزمون قرار خواهد گرفت.

نحوه برگزاری آزمون

آزمون در این حیطه در دو مرحله انفرادی و گروهی برگزار خواهد شد.

سوالات از دروس اصلی پزشکی (داخلی، کودکان، جراحی و زنان) طراحی می شود.

با توجه به ماهیت دروس عفونی و نورولوژی، سوالات مربوط به این دروس در ذیل بیماری های داخلی قرار خواهند گرفت.

همچنین در این دوره از المپیاد با توجه به موضوع المپیاد تعدادی سوال از مبحث ناباروری هم طراحی می شود.

آزمون انفرادی

آزمون انفرادی در دو مرحله و به شرح زیر برگزار می شود:

مرحله اول آزمون انفرادی (غربالگری)

بخش اول آزمون انفرادی یک آزمون غربالگری است. دانشگاه های مختلف بسته به سهمیه تخصیص داده شده به آنها، داوطلبین خود را جهت شرکت در آزمون انفرادی مرحله غربالگری به دبیرخانه المپیاد معرفی خواهند کرد. این آزمون در یک یا چند مرکز از هر منطقه آمایشی کشور و توسط مرکز سنجش آموزش پزشکی برگزار خواهد شد.

براساس نتایج آزمون در این مرحله ۹۰ نفر انتخاب خواهند شد. این ۹۰ نفر، تیم های شرکت کننده در مرحله گروهی را تشکیل خواهند داد. تیم ها به صورت سه تا چهار نفره از یک دانشگاه و یا دانشگاه های یک منطقه آمایشی تشکیل شوند. به این ترتیب این ۹۰ نفر منتخب در قالب حداکثر ۳۰ تیم در مرحله گروهی به رقابت خواهند پرداخت.

سوالات این آزمون با فرمت **Script concordance, Puzzle, Key Feature** و **CRP** خواهد بود.

مرحله دوم آزمون انفرادی

بخش دوم آزمون انفرادی به صورت متمرکز و در دانشگاه های منتخب اعلامی از سوی مرکز سنجش آموزش پزشکی برگزار خواهد شد و کلیه نفرات برگزیده در آزمون غربالگری مجاز به شرکت در این مرحله خواهند بود. دانشجویان برگزیده (۹۰ نفر) به شکل انفرادی در این آزمون شرکت خواهند کرد. در این آزمون سوالات به شکل **CRP, KF, SC, Puzzle** سناریو و سایر تست های ارزیابی استدلال بالینی از رشته های داخلی، زنان، کودکان و جراحی و اورولوژی توسط اعضای کمیته علمی طراحی خواهد شد.

برگزیدگان نهایی آزمون انفرادی براساس نمره تجمیعی آزمون مرحله اول و دوم انفرادی انتخاب

خواهند شد. سهم آزمون غربالگری ۴۰ درصد و مرحله دوم آزمون انفرادی ۶۰ درصد از نمره نهایی

می باشد.

آزمون گروهی

آزمون گروهی در دو مرحله و به شرح زیر برگزار می شود:

مرحله اول آزمون گروهی

نفرات برگزیده در مرحله اول آزمون انفرادی (غربالگری)، اعضای تیم های شرکت کننده در مرحله گروهی اول را تشکیل خواهند داد که در قالب حداکثر ۳۰ تیم به رقابت می پردازند.

در این آزمون یک موضوع به انتخاب کمیته علمی به همراه راهنمای مربوط به کلیه تیم ها اعلام خواهد شد و از داوطلبان خواسته می شود تا ظرف مدت تعیین شده پروژه ای را در رابطه با آن تهیه نمایند. تیم ها می توانند از منابع مورد نیاز و راهنمایی های اعضای هیات علمی به غیر از اعضای کمیته علمی المپیاد بهره مند شوند. تیمهای دانشجویی موظف هستند تا در زمان مشخص شده پروژه نهایی خود را با فرمت WORD و PDF به دبیرخانه المپیاد ارسال نمایند. مهلت ارسال پروژه ها طبق تقویم المپیاد اعلام شده خواهد بود. اعضای کمیته علمی المپیاد موارد ارسالی را مطالعه، بررسی و داوری خواهند نمود.

مرحله دوم آزمون گروهی

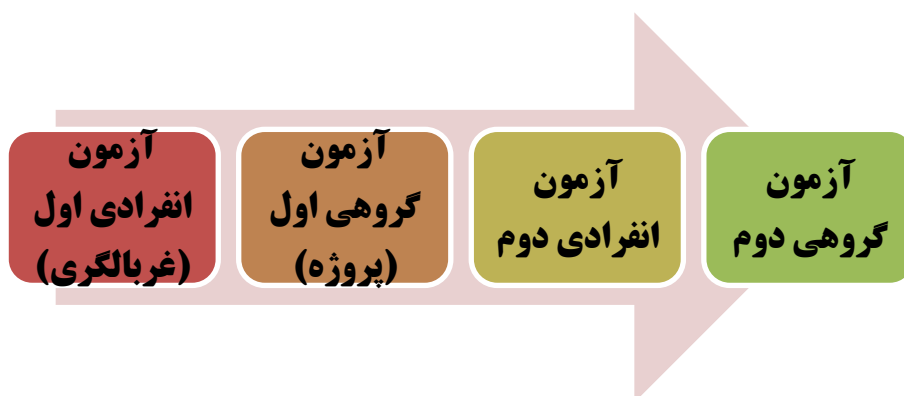
این آزمون به صورت TOSCE (Team Objective Structured Clinical Examination) برگزار خواهد شد. نحوه برگزاری این مرحله متعاقباً اعلام خواهد شد.

برگزیدگان نهایی مرحله آزمون گروهی بر اساس نمرات کسب شده در هر دو مرحله انتخاب می شوند، به گونه ای که سهم مرحله اول گروهی در نمره نهایی ۴۰ درصد و سهم مرحله دوم ۶۰ درصد لحاظ خواهد شد.

منابع آزمون

در حیطه استدلال بالینی، موضوع المپیاد چهار درس اصلی پزشکی عمومی (داخلی، کودکان، جراحی، زنان) و نیز مباحث باروری است، بنابراین از منابع معمول دوره پزشکی عمومی در این رشته ها استفاده می شود ولی این به معنای آن نیست که سئوالات دقیقاً از متن منبع طرح می شود.

باهداف آشنایی بیشتر با شکل سوالات آزمون و پاسخگویی به سوالات شما در خصوص آزمون های استدلال بالینی و بینارهایی توسط کمیته علمی حیطه برگزار و زمان برگزاری آن توسط دبیرخانه المپیاد اطلاع رسانی خواهد شد.

آزمون های استدلال بالینی

خلاصه ای از نحوه طراحی آزمون های استدلالی در زیر آورده شده است:

➤ آزمون ویژگی کلیدی (KF (Key Features)

هرسؤال شامل یک سناریوی بالینی بسیار مشخص و در عین حال موجز می باشد که از داوطلب خواسته میشود. تادرمورد اقدامات تشخیصی یا درمانی بیمار تصمیماتی اتخاذ کند. برای هر سوال شانزده گزینه در نظر گرفته شده است. با این که تعداد گزینه های درست ممکن است بیشتر از ۴ تا باشد ولی داوطلب در هر سؤال مجاز به انتخاب حداکثر چهار گزینه از میان شانزده گزینه می باشد. دقت شود در این آزمون هدف انتخاب گزینه هایی است که در شرایط سناریو گفته شده، اولویت بیشتری دارند.

➤ آزمون پازل (Puzzle)

در آزمون پازل پرون چهار بیمار در هم ریخته شده است و داوطلب تلاش می کند تا با خواندن مجدد اطلاعات مربوط به پرونده ها، آنها را دوباره مرتب کند. در این آزمون پرونده بیمارانی به چند قسمت شامل شکایت اصلی و فعلی، سابقه پزشکی معاینه، نتایج پاراکلینیک و تدبیر بالینی تفکیک شده است. دقت شود که قسمت اول یا همان شکایت اصلی بیمار، تابلوی بالینی بسیار مشخص یک بیماری می باشد و آزمون دهنده باید با یک نگاه آن را تشخیص دهد (Pattern recognition) و سپس از روی آن بقیه قسمتها را انتخاب نماید. آزمون دهنده باید برای هر تابلوی بالینی فقط یک تشخیص انتخاب کند تا موفق شود قطعات مختلف پرونده را باهم هماهنگ کند.

➤ آزمون Script Concordance (SC)

این آزمون بخشی از استدلال را با تقلید از گامهای استدلال بالینی ارزیابی می نماید و بر مبنای این اصل قرارداد که تصمیمات اتخاذ شده در فرایندهای استدلال بالینی قابل بررسی و همسویی آن با نظرات پانل خبرگان قابل اندازه گیری است. این امر ابزاری برای ارزیابی استدلال بالینی فراهم می آورد. این شکل آزمون برای ارزیابی استدلال در موقعیتهای مبهم و غیر قطعی مورد استفاده است. این موقعیتهای مکرراً در طبابت روزانه رخ میدهد. با اینحال چنین موقعیتهایی با استفاده از آزمونهای معمول به

سختی قابل اندازه گیری است. جذابیت این آزمون برای متخصصین بالینی به علت تشابه کارکردهای شناختی با کارکردهایی است که مرتباً در طبابت روزانه صورت میگیرد. آزمون از سه ستون تشکیل شده است که به ترتیب با مراحل تولید فرضیه (اگرچه... فکر کنید)، جمع آوری داده (وسپس دریابید که...) و تفسیر داده (این فرضیه... خواهد بود) مطابقت دارد. در هر سوال فرضیه اولیه (ستون اول) و یک داده جدید (ستون دوم) ارائه شده است و برای تفسیر داده ها لازم است آزمون شونده در خصوص ارتباط داده جدید با فرضیه مربوطه بر اساس مقیاس لیکرت (از -۲ تا +۲) تصمیم گیری نماید.

آزمون استدلال بالینی (CRP (Clinical Reasoning Problem)

این آزمون جهت ارزیابی مهارت ساختن فرضیه های تشخیصی بوده و توانایی فراگیر را در تصمیم گیری بالینی ارزیابی می کند. آزمون شامل چند مرحله می باشد، ابتدا سناریویی مطرح می شود که نحوه طراحی آن به صورتی است که اطلاعات بیمار هر چند کامل است، اما برای تشخیص نهایی کافی نبوده و چند تشخیص افتراقی محتمل است. سپس ۶ گزینه تشخیصی به نحوی طراحی می شود که حداقل ۲ گزینه محتمل تر به سناریو در آن باشد و سایر گزینه ها نیز خیلی دور از ذهن نباشد و از داوطلب خواسته میشود که از میان گزینه های تشخیصی یکی را انتخاب کند و سپس داده های سناریوی سوال به صورت ۱۲ گزینه در اختیار داوطلب قرار می گیرد تا بتواند حداکثر پنج مورد را که با تشخیص انتخاب شده همخوانی دارد یا مرتبط است انتخاب کند و بر اساس تشخیص مورد نظر نمره مثبت (تأییدکننده تشخیص) و یا منفی (تضعیف کننده تشخیص) بدهد. در بخش بعدی مجدداً همان گزینه های تشخیصی ذکر میشود و از داوطلب خواسته میشود تشخیص مناسب دیگری را انتخاب کرده و سپس مجدداً همان داده های سناریوی سوال به صورت ۱۲ گزینه در اختیار داوطلب قرار می گیرد تا بتواند حداکثر پنج مورد را که با تشخیص انتخاب شد همخوانی دارد یا مرتبط است انتخاب کند و بر اساس تشخیص مورد نظر نمره مثبت (تأییدکننده تشخیص) و یا منفی (تضعیف کننده تشخیص) بدهد. هر سوال ۴ باکس دارد. در باکس ۱ و ۳ که شش گزینه دارند مجاز به انتخاب یک گزینه هستید و در صورت انتخاب بیش از یک گزینه، نمره منفی محاسبه خواهد شد. در باکس ۲ و ۴ که ۱۲ گزینه دارند مجاز به انتخاب حداکثر ۵ گزینه هستید. همچنین در صورت انتخاب بیش از ۵ گزینه، نمره منفی محاسبه خواهد شد.

*شیوه نمره دهی در همه این آزمون ها در پانل خبرگان **Expert panel** است.